

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการดำเนินคดีอาญามีความแตกต่างจากการดำเนินคดีแพ่ง แต่กฎหมายลักษณะพยานหลักฐานในคดีอาญายังมิได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งหมด มีหลายเรื่องที่ต้องนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ จึงทำให้เกิดความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับสภาพของคดีอาญา เช่น ปัญหาการรับฟังพยานนอกเล่า ไม่มีหลักกฎหมายที่ชัดเจนแน่นอน ทำให้เกิดความเห็นในทางวิชาการและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ในการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา มีเพียงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และมาตรา 227 ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ไว้แต่ก็ไม่ชัดเจนแน่นอน เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติว่าจะต้องมีพยานหลักฐานอย่างไร และสำนวนเพียงใด จึงจะฟังลงโทษจำเลยได้ ซึ่งแนวปฏิบัติของศาลตามที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาก็ไม่ได้กล่าวให้กระจ่างชัดเจน ที่เป็นเช่นนี้เพราะระบบการพิจารณาคดีของไทยให้ผู้พิพากษาอาชีพเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยทั้งในปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน (admissible) และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (weight of evidence) ซึ่งจะแตกต่างจากการพิจารณาคดีในระบบคอมมอนลอว์ ซึ่งจะให้ลูกขุน (jury) ทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่า ลูกขุนจะเชื่อตามพยานหลักฐานนั้นหรือไม่ ดังนั้น ก่อนที่จะมีการพิจารณาในปัญหาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานดังกล่าว จึงต้องมีระบบการกลั่นกรองพยานหลักฐาน โดยศาลหรือผู้พิพากษาจะต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าพยานหลักฐานใดรับฟังได้หรือรับฟังไม่ได้ ดังนั้น พยานหลักฐานที่เข้าสู่การพิจารณาของลูกขุนจึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ทั้งสิ้น ส่วนในระบบการพิจารณาคดีของไทยไม่มีขั้นตอนในการกลั่นกรองพยานหลักฐาน การวินิจฉัยเกี่ยวกับพยานหลักฐานตามระบบของไทยจึงอาจแยกพิจารณาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกเป็นการอ้างพยานหลักฐาน ซึ่งในขั้นตอนนี้

มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า พยานทุกชนิดที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ ขั้นตอนที่สองเป็นขั้นตอนของการรับฟังพยานหลักฐานซึ่งศาลจะวินิจฉัยปัญหานั้นใน 2 มิติคือ มิติแรกจะวินิจฉัยว่ารับฟังไม่ได้ เพราะต้องห้ามมิให้รับฟังตามกฎหมาย ซึ่งโดยปกติศาลจะไม่ยอมให้นำสืบ เมื่อไม่มีการนำสืบก็จะไม่เข้าสู่สำนวน และถึงแม้จะมีการสืบพยานชนิดนี้ ศาลก็จะไม่นำวินิจฉัยคดีไม่ได้ ส่วนมิติที่สองเป็นการวินิจฉัยว่ารับฟังไม่ได้ เพราะไม่น่าเชื่อถือ หรือรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้เพราะมีน้ำหนักน้อย อันเป็นการวินิจฉัยคุณค่าหรือความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั่นเอง และด้วยเหตุที่คำพิพากษาของศาลไทยต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดแห่งคำวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานชั้นใดรับฟังได้หรือรับฟังไม่ได้ พยานหลักฐานชั้นใดเชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ ซึ่งเมื่อพิเคราะห์พยานหลักฐานทั้งหมดแล้ว พิจารณาตามประเด็นข้อพิพาท จะเชื่อได้ว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ศาลฎีกาจึงได้วางหลักเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาขึ้นมาประการหนึ่ง เรียกว่า พยานหลักฐานประกอบ ซึ่งหมายถึง พยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องบางประการจึงมีน้ำหนักน้อย ลำพังแต่พยานหลักฐานประเภทนี้อย่างเดียวไม่มีน้ำหนักให้พอรับฟังลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้ามีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ พยานหลักฐานประเภทนี้ได้แก่ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน คำพยานอันเป็นคำบอกเล่าและคำชี้แจงของผู้ร่วมกระทำความผิด ซึ่งแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวมีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกับหลัก CORROBORATION หรือการหาพยานหลักฐานอื่นมายืนยันหรือสนับสนุน อันเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ในกฎหมายคอมมอนลอว์ ดังนั้นจึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ CORROBORATION ดังกล่าว เพื่อหาข้อสรุปว่าควรนำมาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดคุณลักษณะของพยานหลักฐานประกอบตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่ากฎหมายลักษณะพยานของไทยในส่วนของอาญาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานไว้อย่างไร เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติที่แน่นอนชัดเจนว่าจะต้องมีพยานหลักฐานอย่างไร และแค่ไหน เพียงใด จึงจะฟังลงโทษจำเลยได้

2. เพื่อศึกษาถึงแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยานหลักฐานประกอบกล่าวคือ พยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องบางประการ ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้นั้น พยานหลักฐานประกอบตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเหล่านั้น

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลักษณะพยานในเรื่องการชี้มูลพินิจของศาลในการรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องและแนวทางของพยานหลักฐานประกอบโดยอาศัยหลักการหาพยานหลักฐานอื่นมายืนยันหรือสนับสนุน หรือหลัก CORROBORATION ในกฎหมายคอมมอนลอว์

4. เพื่อศึกษาถึงลักษณะหรือคุณสมบัติที่แน่นอนชัดเจนของพยานหลักฐานประกอบ

5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปให้กว้างขวางและสามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงกฎหมายได้

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในปัญหาการรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายคอมมอนลอว์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

2. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะของพยานหลักฐานประกอบตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาไทย โดยเปรียบเทียบกับหลัก CORROBORATION ในกฎหมายคอมมอนลอว์

3. ศึกษาถึงแนวทางในการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับพยานหลักฐานประกอบให้มี ความชัดเจนแน่นอนกว่าที่เป็นอยู่

วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ คำบรรยายกฎหมาย ตลอดจนต้นฉบับกฎหมาย และคำพิพากษาของศาล ทั้งของไทยและของต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาข้อสรุป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าอย่างน้อยจะต้องมีพยานหลักฐานอย่างไร และแค่ไหน เพียงใดจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางที่แน่นอนเกี่ยวกับพยานหลักฐานประกอบโดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า กรณีใดบ้างที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบ และในประเด็นของลักษณะหรือคุณสมบัติของพยานหลักฐานประกอบ
3. ทำให้ทราบแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานบางประเภท